

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(۱) شناسنامه‌ی طرح درس

خوب نگهش می‌دارم			
حوزه‌ی هدف: اخلاق		کد طرح درس:	
پایه: پیش دبستان	ماه: هفته:	مدت: ۱ جلسه	
اجزای طرح درس:	تعداد مراحل: (۶)	فعالیت منزل:	ارزشیابی: ✓ دانش‌افزایی: ✓
وسایل مورد نیاز: در صورت تمایل چتر			
اهداف / پیامدها: در فرایند تدریس و تا پایان آن، انتظار می‌رود نوآموزان: - از طریق توجه بیشتر به مفهوم مالکیت، نسبت به این حق حساس شده و برای آن احترام قائل باشند. - با شنیدن مصادیقی از امانتداری، برخی از آداب آن را فرا گیرند و در رعایت آن‌ها کوشا باشند.			
درس در یک نگاه: از آن جا که آموزش ارزش‌های اخلاقی به کودک از اهمیت خاصی برخوردار است، لذا در این طرح درس به موضوع امانت داری به عنوان یکی از اساسی‌ترین فضایل اخلاقی پرداخته شده است. در این راستا ابتدا به مفهوم مالکیت اشاره شده و در ادامه با بیان داستان و طرح پرسش، آداب امانتداری آموزش داده می‌شود.			
نقشه مفهومی: دین اخلاق امانتداری توجه به مفهوم مالکیت درک قبح استفاده‌ی بدون اجازه از وسایل دیگران آشنایی با برخی آداب امانتداری (مراقبت، به موقع برگرداندن و...) ترغیب به حفظ امانت			

(۲) مراحل اجرای طرح درس

مدت اجرا: ۵ دقیقه	مرحله: (۱) طرح ورودی	محل اجرا: کلاس
	مجری: مربی	روش اجرا: نمایش
بچه‌ها، امروز می‌خواهیم با یه دختر کوچولو آشنا بشویم که خیلی تعریف کردنی براتون داره. خوب به داستان دقت کنید. چون می‌خواهیم بعدش ببینیم کی حواسش جمع‌تر بوده! آماده‌اید؟ یه دختری بود به اسم... اصلاً بذارین داستان را خودش براتون تعریف کنه. الان من نقش آن دختر را براتون بازی می‌کنم و به جای او براتون حرف می‌زنم: سلام، اسم من مریمه. ۶ سالمه. قدّم... قدّم نه کوتاهه، نه بلند، تقریباً هم قدّ شماهام. نه خیلی چاقم نه لاغر. موهامم... نه خیلی بلنده نه خیلی کوتاهه. بیشتر وقت ها با یه جفت سنجاق سر که شبیه پروانه است موهامو از تو صورتم می‌زنم کنار. یه روسری هم دارم که خال خالیه. وقتی با مامان یا بابا از خونه میرم بیرون، اونو سرم می‌کنم. کفش های من آبییه و روش پایون داره. یه چادر گل گلی کوچیک هم دارم که خاله جونم برام دوخته و وقتی با عروسک‌هام مشغول بازی		

میشم یا موقعی که کنار مامان جون مثلاً نماز می خونم اونو دورم می گیرم. گفتم مثلاً؛ آخه می دونین! من هنوز بلد نیستم مثل بزرگ تر ها نماز بخونم. ان شاء الله یواش یواش یاد می گیرم.

من نقاشی کردن را خیلی دوست دارم. یه کیف کوچیک با طرح یه پینه دوز قرمز بانمک دارم که دفتر نقاشی و مداد رنگی توش میذارم و هر جا می روم اونو با خودم می برم. البته دستمال کاغذی و یه برس کوچولو هم همیشه همراهمه. برس من هم طرح پروانه داره. آخه من خیلی پروانه هارو دوست دارم.

راستی یادم رفت بگم، من یه خواهر دارم که از خودم ۶ سال بزرگتره. اگه گفتین چند سالشه؟... ۱۲ سالشه! اسم خواهر جونم مینا است. مینا کلاس ششمه و قدش از من خیلی بلندتره.

من و مینا با هم یه اتاق داریم. اتاقمون خیلی بزرگ نیست، ولی ما خیلی دوستش داریم و سعی می کنیم آن را تمیز نگه داریم. من معمولاً به وسایل خواهرم بی اجازه دست نمی زنم. مثلاً سر کیفش نمی روم. به کتاب هاش دست نمی زنم و به لوازم درسی و مداد و خودکارهای مدرسه اش کاری ندارم و به برس و حوله و وسایل شخصی او اصلاً نزدیک نمی شوم. البته گاهی اوقات از او اجازه می گیرم تا از بعضی وسایلیش استفاده کنم. اگر هم اجازه نده، اصرار نمی کنم.

بعضی چیزها هم که مال هر دو تامونه؛ مثل فرش و صندلی و بعضی از اسباب بازی ها و کتاب هایی که به درد هر دومان می خوره.

دوست دارین اتاق ما را ببینین؟

مرحله: (۲)	محل اجرا: کلاس	مدت اجرا: ۱۰ دقیقه
مجری: مربی	روش اجرا: انجام کاربرگه	

کاربرگه شماره ۱ (سایز A5) را در اختیار دانش آموزان قرار دهید؛

این هم از اتاق من و خواهر جونم. اگر قصه ی منو خوب گوش کرده باشید می توانید وسایل من و خواهرم را از هم جدا کنید.

اگر گفتید کدوم وسایل مال منه؟ می توانید تو نقاشی پیدا کنید؟... دورشون یه خط سبز بکشید.

(اشاره به پنج مورد کافی است؛ کیف با طرح پینه دوز، برس، پادر، روسری، کفش)

وقتی کار بپه ها تمام شد ادامه دهید؛

فکر کردین بازی ما تمام شد؟ نخیر. تازه باید بگردید ببینید وسایل خواهرم کدوم هاست که من بی اجازه، اون ها رو بر نمی دارم؟ آماده اید؟ پس دوباره به نقاشی نگاه کنید و دور وسایل شخصی خواهرم با مداد قرمز خط بکشید. یک راهنماییتون هم می کنم. همون طور که من پروانه ها را دوست دارم و روی بعضی از وسایل من عکس پروانه داره، خواهرم ستاره ها را دوست داره و روی خیلی از وسایلیش عکس ستاره است. اگر دقت کنید آن ها را در نقاشی پیدا می کنید.

دوباره به بپه ها زمان دهید تا وسایل مینا را پیدا کرده و دور آن خط قرمز بکشند.

در صورت نیاز، آن ها را راهنمایی کنید؛ کیف، کفش، کتاب درسی، برس، حوله، روسری

مرحله: (۳)	محل اجرا: کلاس	مدت اجرا: ۵ دقیقه
مجری: مربی	روش اجرا: نمایش	

با بردن پتری به کلاس، این مرحله را به صورت نمایش اجرا کنید.

دیروز عصر بارون خیلی قشنگی می بارید. هوا خیلی عالی شده بود. خیلی دوست داشتم با اجازه مامان جون برم تو حیاط و یکم زیر بارون قدم بزنم. اما چتر نداشتم و بدون چتر حسابی خیس می شدم.

رفتم پیش مینا و گفتم: «خواهر جون میشه چترتو به من امانت بدی؟ قول می دهم حسابی مواظبش باشم.»

مینا گفت: «باشه. ولی موقع باز و بسته کردنش مراقب باش خراب نشه.»

گفتم چشم و با خوشحالی چتر مینا رو برداشتم، اون روسری خال خالیه رو سرم کردم و رفتم زیر بارون. صدای برخورد قطره های بارون با سطح چتر خیلی دوست داشتنی بود. عجب هوای خوبی بود!

مینا رو دیدم که از پنجره منو تماشا می کرد. با شادی و لبخند براش دست تگون دادم یعنی متشکرم خواهر جون.

من باز و بسته کردن چتر رو خیلی دوست دارم. آخه یه دگمه داره که وقتی فشارش میدم چتر خودش یهو باز میشه، خیلی هیجان داره. البته یک کمی هم خطرناکه.

دوست داشتم چندین بار این کار را انجام بدم ولی یادم افتاد که این چتر مال میناست و دست من امانته. ممکنه با این باز و بسته کردن های پشت هم آسیب ببینه و خراب بشه. پس این کار را نکردم.

گل های باغچه رو که زیر بارون شاداب تر از همیشه به نظر می رسیدن تماشا کردم. وای خداجون چقدر باصفا بود! یه کم دیگه قدم زدم و برگشتم.

حالا وقتش بود چتر خواهر جونم را بهش پس بدم ولی چتر خیس آب بود! برای همین آن را کنار دیوار قرار دادم تا کاملاً خشک بشه. بعد جمعش کردم، آن را به خواهرم برگردوندم و حسابی ازش تشکر کردم و گفتم چه چتر خوبی داری! ممنون که اجازه دادی از آن استفاده کنم.

مرحله: (۴)	محل اجرا: کلاس	مدت اجرا: ۵ دقیقه
مجری: مربی	روش اجرا: گفتگو	

بچه‌ها، شما تا حالا چیزی از کسی امانت گرفتید؟ مثلاً چی؟...

اجازه دهید بچه ها مثال بزنند و با بیان سؤالاتی، سطح درک بچه ها از آداب امانتداری را بسنجید:

چه جور مواظب بودید خراب نشه؟...

آیا به موقع به صاحبش برگردوندید؟...

مرحله: (۵)	محل اجرا: کلاس	مدت اجرا: ۵ دقیقه
مجری: مربی	روش اجرا: داستان گویی و گفتگو	

دوباره برویم سراغ مریم خانم گل که هنوز برایمان تعریف کردنی دارد.

مریم: چند روز پیش خاله جونم اومدن خونه ما مهمونی. یه گلدون قشنگ هم دستشون بود.

پرسیدم: «خاله جون، این گلدون گل مال کیه؟»

گفتم: «راستش قراره اگه خدا بخواد فردا برم مشهد زیارت امام رضا (ع). با خودم فکر کردم تو این چند روزی که نیستم کسی نیست از اون مراقبت کنه و ممکنه پژمرده بشه. برای همین آوردمش این جا تا هم از شما خداحافظی کنم و هم خواهش کنم تو این چند روز مراقب گلدونم باشید.»

رو به مامان کردم و گفتم: «مامان جون، پنجره اتاق ما نور خوبی داره. می تونین گلدون رو بذارین اون جا. ما هم مراقبش هستیم تا آسیب نبینه.»

مامان قبول کردن و اون گلدون چند روزی مهمون لبه‌ی پنجره‌ی اتاق ما شد. با اجازه مامان جون من به گل‌ها آب می‌دادم.

وقتی خاله جون از مشهد برگشتند، گلدون پر از غنچه‌های جدید شده بود. به خونه ما که آمدن دستشون را گرفتیم و بردم به اتاق خودم. خاله جون از دیدن گلدون خیلی خوشحال شدند و گفتند معلومه خیلی خوب از آن مراقبت شده. دستتون درد نکنه. بعد هم رفتند سراغ کیفشان و نبات و نخودچی کشمشی را که از مشهد آورده بودند روی میز گذاشتند. مامان جون هم چایی آوردند تا با نبات بخوریم.

کی می‌تونه بگه امانت یعنی چی؟... بله یعنی اگر چیزی که مال ما نیست مدتی دست ما باشد، می‌گن امانت دست ماست. مثل گلدون خاله جون.

حالا کی می‌تونه بگه امانتداری یعنی چی؟... وقتی از چیزی که امانت دست ماست، خوب مراقبت کنیم و صحیح و سالم و به موقع آن را به صاحبش برگردانیم، امانتداری کردیم. مثل مریم که به خوبی از گلدون خاله جون مواظبت کرد.

به کسی که خیلی خوب مواظب امانت دیگران هست می‌گن امانتدار.

مرحله: (۶)	محل اجرا: کلاس	مدت اجرا: ۱۰ دقیقه
مجری: مربی	روش اجرا: کاردستی و شعرخوانی	

بچه‌ها، موافقت کنید گلدون خاله جون رو هم به اتاق مریم و مینا اضافه کنیم؟

به هر دانش آموز یک گلدان (کاربرگ شماره ۲، سایز A5) بدهید. دانش آموزان آن را رنگ آمیزی کرده و بریده و در جای مناسب، در لبه پنجره کاربرگ شماره ۱ بچسبانند. (تصویر نمونه آماده شده در CD موجود است)

همزمان با فعالیت بچه ها شعر زیر را بخوانید:

اتل متل توتوله	امانتدار چه جوهره
همیشه از امانت	می‌کنه او حفاظت
هیچی ازش کم نشه	یک موقعی گم نشه
هر چیزی پیشش بردن	وقتی به او سپردن
خوب نگهش می‌داره	بیداره و هوشیاره

۳) فعالیت منزل

زمان لازم:	زمان تحویل تکلیف:
متن تکلیف:	
توضیح تکلیف:	

(۴) ارزشیابی

زمان لازم:

زمان اجرای ارزیابی:

روش ارزیابی: پرسش و پاسخ و مشاهده‌ی مشارکت بچه‌ها در فرایند تدریس

توضیح ارزیابی:

دانشی:

می‌تواند به سؤالات زیر پاسخ دهد:

۱. این دو تا چه فرقی با هم دارند؟ کسی چیزی را به شما هدیه دهد، کسی چیزی را به شما امانت دهد.
۲. وقتی چیزی از کسی قرض می‌گیرید چگونه مواظب آن هستید؟

نگرشی:

- برای مالکیت دیگران احترام قائل است.
- به اهمیت و ضرورت اجازه گرفتن برای استفاده از وسایل دیگران پی برده است.

مهارتی:

- ۱) بدون اجازه به وسایل دیگران دست نمی‌زند.
- ۲) برای امانت گرفتن وسایل دیگران اصرار نمی‌کند.
- ۳) وقتی چیزی را به امانت می‌گیرد در نگهداری آن کوشا بوده و آن را باز می‌گرداند.
- ۴) هنگام بازگرداندن امانت تشکر می‌کند.

(۵) پیشنهاد برای مربی

تعدادی کتاب داستان به بچه‌ها امانت دهید تا به منزل برده و پس از خواندن آن با کمک والدین امانت را به مدرسه باز گردانند.

سپس در مورد نحوه نگهداری صحیح آن و تجربه بچه‌ها از امانت داری با هم گفتگو کنید.

(۶) منابع و مآخذ

(۷) دانش افزایی مربی

روایاتی در مورد امانتداری

رسول خدا ﷺ فرمودند:

الْأَمَانَةُ تَجْلِبُ الْغِنَاءَ وَالْخِيَانَةُ تَجْلِبُ الْفَقْرَ.

امانتداری باعث بی نیازی انسان می شود در صورتی که خیانت، فقر و بینوایی را به دنبال خواهد داشت.

بحار الأنوار، ج ۷۲، ص ۱۱۴، باب ۵۰ أداء الأمانة

امیرالمؤمنین علی (ع) فرمودند:

اسْتِعْمَالُ الْأَمَانَةِ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ

امانتداری، روزی را زیاد می کند.

الخصال، ج ۲، ص ۵۰۵

امام کاظم علی (ع) فرمودند:

إِنَّ أَهْلَ الْأَرْضِ لَمَرْحُومُونَ مَا تَحَابُّوا وَ أَدَّوْا الْأَمَانَةَ وَ عَمِلُوا بِالْحَقِّ.

تا وقتی که زمینیان به یکدیگر محبت کنند و امانتدار باشند و به حق عمل نمایند مورد رحمتند.

بحار الأنوار، ج ۷۲، ص ۱۱۷، باب ۵۰ أداء الأمانة

رسول خدا ﷺ فرمودند:

عَلَى حَافَتِي الصَّرَاطِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الرَّحِمُ وَالْأَمَانَةُ فَإِذَا مَرَّ عَلَيْهِ الْوَصُولُ لِلرَّحِمِ الْمُؤَدَّى لِلْأَمَانَةِ لَمْ يَتَكَفَّ بِهِ فِي النَّارِ.

در روز قیامت، رحم و امانت دو کناره پل صراط خواهند بود. کسی که (در دنیا) صله رحم بسیار به جا آورد و امانتدار امین باشد از نگونساری در آتش جهنم مصون خواهند ماند.

بحار الأنوار، ج ۷۲، ص ۱۱۶، باب ۵۰ أداء الأمانة

امام صادق علی (ع) فرمودند:

فَإِنَّ مَنْ أَوْثَمِنَ عَلَى أَمَانَةٍ وَكَلَّ بِهِ إِبْلِيسُ مِائَةَ شَيْطَانٍ مِنْ مَرْدَةِ أَغْوَانِهِ لِيُضِلُّوهُ وَيُوسِسُوا إِلَيْهِ حَتَّى يُهْلِكُوهُ إِلَّا مَنْ عَصَمَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

هر گاه کسی امانتی را به عهده گرفت، ابلیس صد شیطان سرکش خود را بر او می گمارد تا آن چنان وی را اغوا و وسوسه کنند که به شقاوت و نگون بختی اش منتهی گردد، مگر آن کس که خدا او را حفظ کرده باشد.

الأمالی (للصدوق)، ص ۲۹۵، المجلس التاسع والأربعون

امام صادق علی (ع) فرمودند:

مَنْ أَوْثَمِنَ عَلَى أَمَانَةٍ فَأَذَاهَا فَقَدْ حَلَّ أَلْفَ عُقْدَةٍ مِنْ عُنُقِهِ مِنْ عَقْدِ النَّارِ

کسی که امانتدار امانتی شد و آن را به صاحبش مسترد کرد، هزار بند و گره از بندهای آتش جهنم را از گردنش آزاد کرده است.

الأمالی (للصدوق)، ص ۲۹۵، المجلس التاسع و الأربعون

امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند:

أَقْسِمُ لَسَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ص يَقُولُ لِي قَبْلَ وَفَاتِهِ بِسَاعَةٍ مِرَاراً ثَلَاثاً يَا أَبَا الْحَسَنِ أَذْ أَلْأَمَانَةُ إِلَى الْبَرِّ وَالْفَاجِرِ فِيمَا قَلَّ وَجَلَّ حَتَّى فِي الْخِيْطِ وَالْمَخِيْطِ

سوگند می‌خورم که لحظه‌ای قبل از وفات رسول خدا صلی الله علیه و آله سه بار از او شنیدم که فرمود: ای ابالحسن! امانت را به نیکوکار و بدکار پس بده، کم باشد یا زیاد حتی نخ سوزن.

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۲۷۳

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمودند:

لَا تَخُنْ مَنْ خَانَكَ فَتَكُونَ مِثْلَهُ.

به کسی که به تو خیانت کرده خیانت نکن و گرنه تو مثل او خواهی بود.

بحار الأنوار، ج ۱۰۰، ص ۱۷۵، باب ۱۲ الودیعة

امام صادق علیه السلام فرمودند:

أَذْ أَلْأَمَانَةُ إِلَى مَنْ ائْتَمَنَكَ وَلَا تَخُنْ مَنْ خَانَكَ

اگر کسی تو را امین دانست و امانتی به تو سپرد آن را به او برگردان و اگر کسی به تو خیانت کرد تو به او خیانت مکن.

مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج ۱۴، ص ۹

نهاد
تربیت
Tarbiat Inst

امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند:

لَا تَخُنْ مَنْ ائْتَمَنَكَ وَإِنْ خَانَكَ

به کسی که تو را امین دانسته خیانت مکن هر چند او به تو خیانت کرده است.

تحف العقول، ص ۸۱، کتابه إلى ابنه الحسن ع

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمودند:

لَيْسَ مِنَّا مَنْ يُحَقِّرُ الْأَمَانَةَ يَعْنِي يَسْتَهْلِكُهَا إِذَا اسْتَوْدَعَهَا

از ما نیست کسی که به امانتی که در دست او است اهمیت ندهد و سهل انگاری کند تا از دست برود.

الإختصاص، ص ۲۴۸، فی بیان جملة من الحكم و المواعظ و الوصایا عنهم ع

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمودند:

لَا تَنْظُرُوا إِلَى كَثْرَةِ صَلَاتِهِمْ وَصَوْمِهِمْ وَكَثْرَةِ الْحَجِّ وَالْمَعْرُوفِ وَطَنْطَنَتِهِمْ بِاللَّيْلِ وَلَكِنْ انظُرُوا إِلَى صِدْقِ الْحَدِيثِ وَادَاءِ الْأَمَانَةِ

به بسیاری نماز و روزه و حج و انفاقات و زمزمه‌های آنان در تاریکی شب ننگرید، بلکه به راستگویی و اداء امانتشان نظر کنید.

عیون أخبار الرضا علیه السلام، ج ۲، ص ۵۱، باب ۳۱ باب فیما جاء عن الرضا ع من الأخبار المجموعة

امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند:

مَنْ عَمِلَ بِأَلْأَمَانَةِ فَقَدْ أَكْمَلَ الدِّيَانَةَ

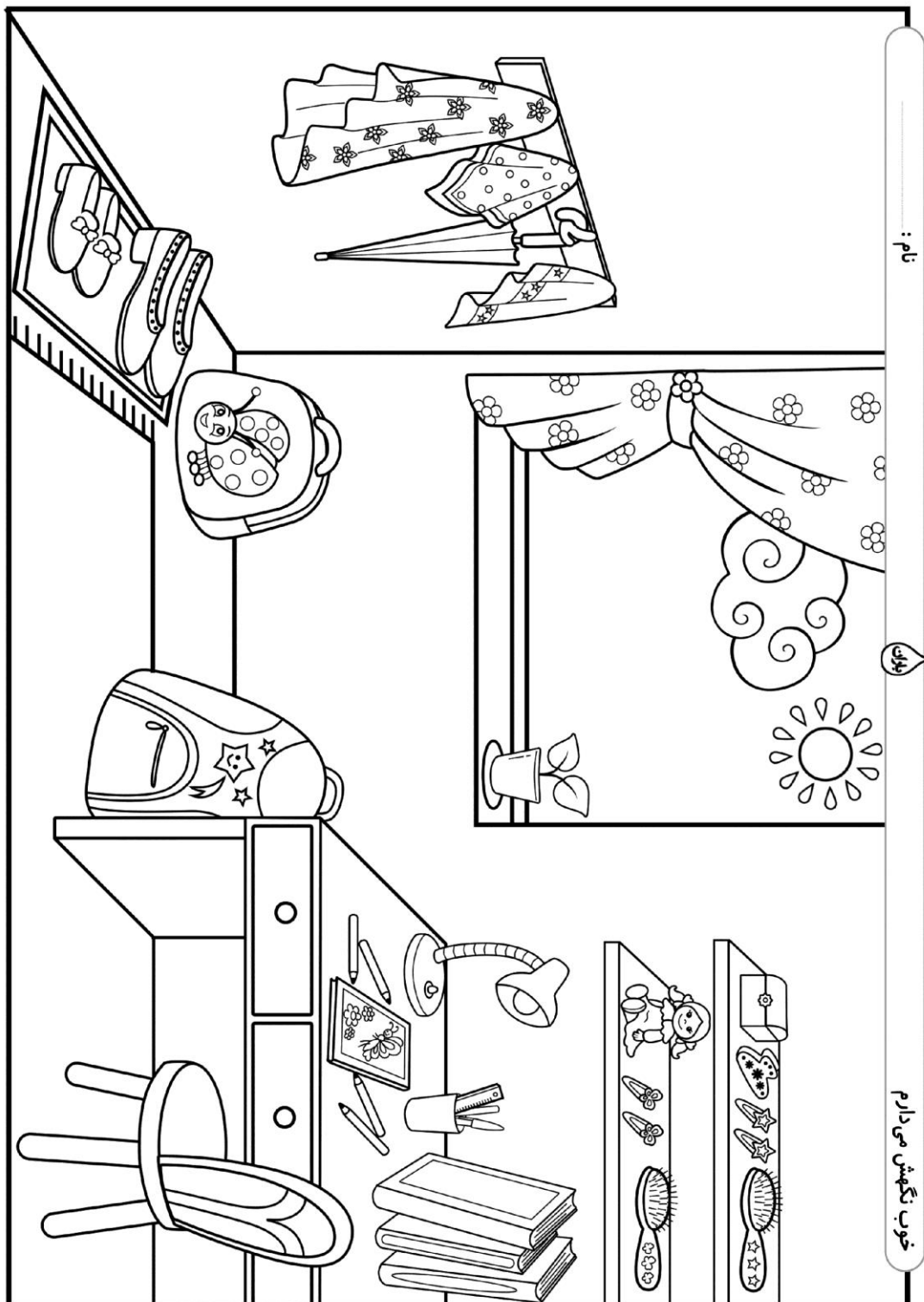
هرکس به امانت عمل کند، دینداری را کامل کرده.

غررالحکم، ح ۵۲۳۱

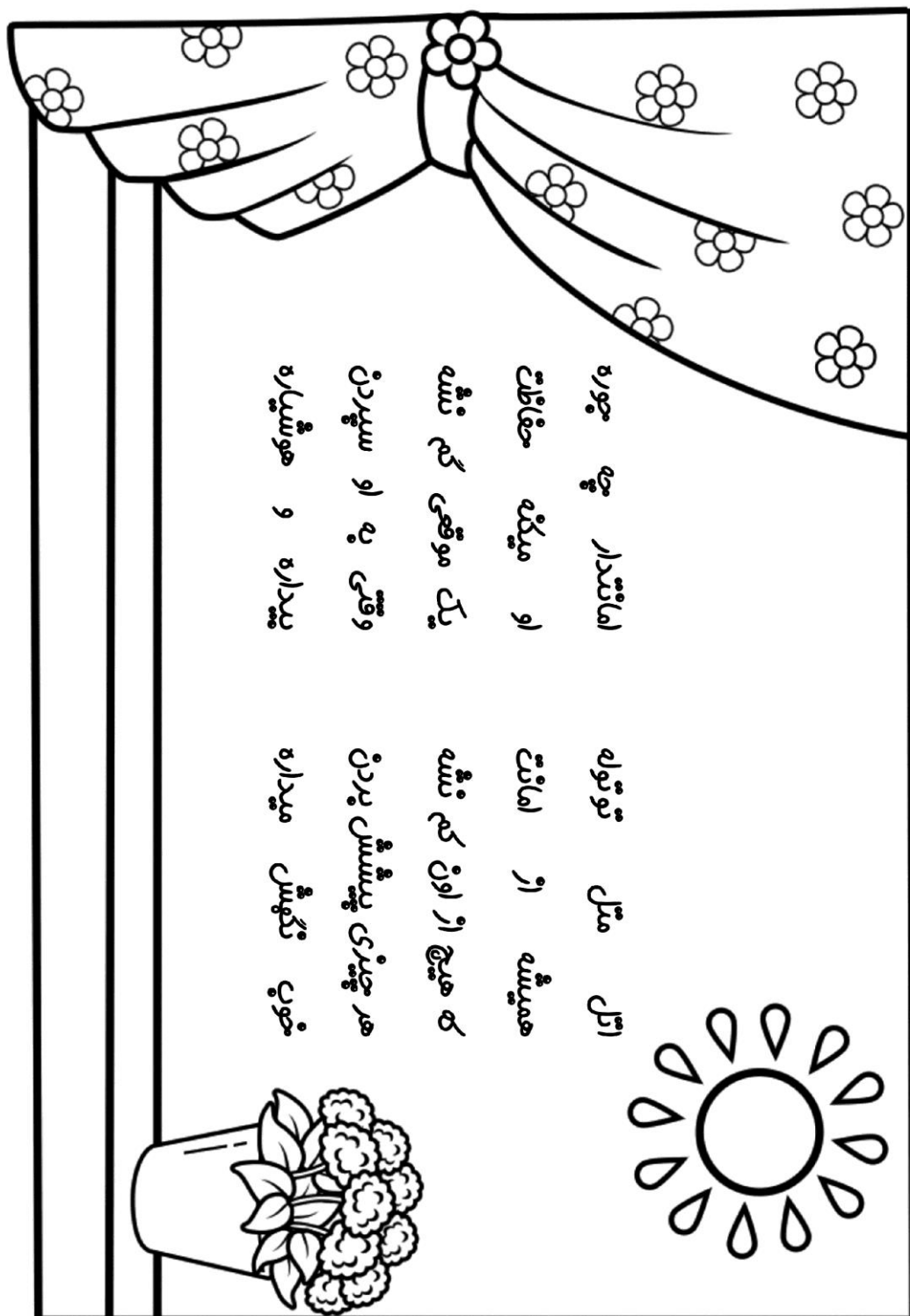

۸) کاربرگ‌ها

کاربرگ شماره ۱ (رو)

کاربرگه شماره ۱ (پشت)

۹) پیوست‌ها

۱۰) نظرات کارشناسی مربی

مربی محترم، به منظور ارتقای کیفیت طرح درس‌ها و بهره‌مندی از نظرات کارشناسی جنابعالی خواهشمندیم با پاسخ‌گویی به پرسش‌های زیر ما را یاری فرمایید.

۱. این طرح درس را در چند جلسه اجرا کردید؟

.....

۲. آیا برای اجرای این طرح درس، به پیش‌نیازی هم احتیاج پیدا کردید؟

.....

۳. اهداف این طرح درس در کلاس شما تا چه حد محقق شده است؟

.....

۴. آیا قسمتی از طرح درس بوده که به نظر شما سنگین‌تر از سطح درک دانش‌آموزان بوده و نیاز به توضیح بیشتر داشته باشد؟

.....

۵. جای چه مطالبی را در این طرح درس خالی دیدید؟

.....

۶. چگونه میزان یادگیری دانش‌آموزان خود را مورد ارزیابی قرار دادید؟

.....

۷. آیا برای این درس کاربرگه جداگانه‌ای هم طراحی کردید؟ در صورت مثبت بودن پاسخ لطفاً نمونه آن را ضمیمه پرسشنامه کنید.

.....

۸. آیا قسمت منابع و دانش‌افزایی مربی در این طرح درس، اطلاعات مورد نیاز شما را تأمین کرد؟ چه کمبودهایی داشت؟

.....

۹. چه نکات دیگری به منظور بهبود کیفیت این طرح درس به نظر شما می‌رسد؟

.....

.....

.....

یادداشت

